

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak petek.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 5.44 K, za pol leta 2.72 K, za četrt leta 1.36 K; za Nemčijo za celo leto 5.96 K, za pol leta 2.98 K, za četrt leta 1.49 K, za Ameriko za celo leto 7.28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petil-vrstica 20 vin. za enkrat; 16 vin. za dvakrat; 12 vin. za trikrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

75. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 30. avgusta 1907

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljke, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3. I.

Vojna in mir.

Četrt leta so zbrani v Haagu na Nizozemskem diplomatije iz vseh krajev sveta in ta zbor imenujejo »mirovno konferenco«. Če se že pred začetkom njenih razprav ni moglo imeti iskric upanja, da bi konferenca storila kaj resnega za zagotovitev svetovnega miru, se ne more napisati o njej danes nič drugega, kakor bitko satiro. Niti na papirju ni sprejela najpohlevnejšega sklepa, ki bi vsaj z besedo služil miru; pač pa se sučejo vse razprave okoli edinega vprašanja, kako naj se vodi v bodočnosti vojno. Mirovna konferenca se je prevrgla v pravo bojovno konferenco.

Dolge obraze delajo meščanski zagovorniki miru, ki so resnično pričakovali, da iznajdejo diplomatije pri zeleni mizi čudežne kapljice, ki odpravijo vojno za večne čase iz človeškega sveta. Upali so, da se sklene razoroženje ali vsaj izdatno omejitev oboroževanja; nadejali so se, da se ustanovi svetovno razsodišče, ki bo reševalo vse prepire med državami in narodi, a vsi bi priznavali njegovo avtoriteto. A vse to je splavalo po vodi in imenitni državniki pod pokroviteljstvom ruskega okrvavljenega carja si belijo glave edino z vprašanjem, s kakšnimi sredstvi in na kak način se sme moriti, kako pa ne.

Drugače seveda ne more biti. Kratkovidni so vsi, ki mislijo, da morejo zastopniki kapitalistične družbe odpraviti vojno. Kapitalizem brez spekulacije bi moral poginiti, kapitalistična spekulacija brez pusk in topov je pa utopija. Nad vse naravno je, da spremlja kapitalistično konkurenco večni strah, ki jo navaja, da se zanaša na silo, to pa išče v močni vojski. Armado in mornarico rabi, da si odpira pot za nova tržišča, vojsko rabi, da ji varuje profit. In kako naj bi kdo verjel, da bo dala kapitalistična družba iz roke meč, ki ga ima pripravljenega, da ji varuje vladno nad zatiranimi in izkoriščanimi delavskimi množicami?

Nepremišljeno je, očitati »mirovni« konferenci, da ni zagotovila svetovnega miru; ali nesmiselno je bilo, skilleovati sploh take konference, na katerih se ne more izleči iz gorskih potresov nič drugega, kakor smešna misl. Kapitalistična družba je vsled svojega lastnega značaja nezmožna, rešiti mirovno vprašanje; če bi resno hotela odpraviti vojno, bi morala sama sebi podpisati smrt.

Kakor noč in dan se razlikuje od tega diplomatičnega konfereniranja delo organiziranega delavstva, čegar svetovni kongres v Stuttgartu se je pravkar pečal z vprašanjem militarizma. Nasprotniki vseh barv, ki bi se radi tolazili spričo ogromnega naraščanja socialne-demokracije po vseh krajih sveta, se s kislim obrazom norčujejo, čes, tudi socialisti niso složni, tudi oni ne poznajo resilne medicine. S prisiljenim smeskom citirajo na oni strani Hervéja, na drugi Bebla in dopovedujejo sami sebi, da je med pristaši enega in drugega strašno nasprotje.

Če imajo količkaj zdrave pameti, si tega sami ne verjamejo. Med socialisti vsega sveta ni nobene razlike v obsodbi militarizma in v čvrsti volji, odpraviti vojno. Tudi so vsi složni v prepričanju, da je vojska kapitalistično sredstvo in da je samo socialistično delavstvo zmožno, zagotoviti človeštvu mir. Če se razhajajo glede tega, katera pot je naj-

bolj primerna v dosego tega cilja, je to zares bolj postranskega pomena. V marsikaterem taktičnem vprašanju se lahko razhajajo nazori; a načelu svobode odgovarja gotovo bolje, da vsakdo razloži in utemelji svoje mnenje, kakor pa da se hlina sloga in enotnost, kakor je n. pr. navada pri klerikalcih, dočim poka vse na vseh koncih in krajih.

Debata, ki jo je imel kongres o militarizmu v komisiji in na zboru, je bila živahna in obsirna, ali njen končni uspeh je pokazal, da se sme svetovni mir opirati na eno samo moč: Na vsesvetovno socialno demokracijo. Samo padec kapitalizma omogoči mir med narodi in samo, kdor se bojuje proti kapitalizmu, se bori proti vojni. Sovraštvo preneha le, kadar se odpravi njegove vzroke. Kapitalizem poraja sovraštvo na vseh koncih in krajih, dannadan, socializem ga uničuje. Le z zmago socializma, ki zagotovi vsem ljudem enake pravice, pogine svetovna mora, kateri je ime vojna.

Z mednarodne ženske konference.

Kakor znano, je zborovala v Stuttgartu sočasno z mednarodnim socialističnim zborom tudi mednarodna konferenca socialističnih žena.

Na tej konferenci je poročala sodruginja Popp z Dunaja: 42.000 strokovno organiziranih žensk je tudi politično organiziranih. Zastopane so v vseh strankarskih institucijah. Tudi v političnih odsekih, v cestni in hišni organizaciji delujejo žene. Zastopane so bile tudi v pripravljenem odboru za generalno stavko ob času volilnega gibanja. Ko so bile volitve, so nevtrudljivo delale; izdajale so lastne letake. Vedenje žena ob času volilnega boja je prepričalo mnogo sodrugov o njih politični zrelosti ter je mnogo koristilo. V jeseni začno avstrijske žene v zvezi s socialističnimi poslanci živahno agitacijo za žensko volilno pravico.

Sodruginja Machova s Češkega je poročala: Pri nas je 16.000 delavk strokovno, 6000 pa politično organiziranih. Da so češki sodrugi odpisali toliko poslancev državni zbor, je velika zasluga žensk, ki so delale izvenredno pridno. Pečale so se tudi z organizacijo poslov in kmetijskih delavk ter so dosegle pri zadnjih volitvah lepe uspehe. Mnogo bojev so imele s klerikalci in narodnimi socialisti. Me zahtevamo žensko volilno pravico, čeravno počakamo na najprimernejši trenotek za propagando.

Resolucija, ki je bila sprejeta o ženski volilni pravici, se glasi:

Mednarodni socialistični kongres pozdravlja z veseljem, da se je prvokrat sešla mednarodna socialistična konferenca žena, in izjavlja, da je složen z njenimi zahtevami.

Socialističnim strankam v vseh deželah je dolžnost, energično se bojevati za vpeljavo splošne ženske volilne pravice. Zato je treba voditi zlasti tudi boje za demokratiziranje volilne pravice za zakonodajne in upravne zbornice v državah in občinah obenem kot boje za žensko volilno pravico, katero morajo zahtevati in katero morajo odločno zastopati v agitaciji in v parlamentih. V deželah, kjer je demokratiziranje moške volilne pravice že napredovalo ali pa je popolnoma doseženo, imajo socialistične stranke začeti boj za vpeljavo splošne ženske volilne pravice in sočasno seveda zastopati vse zahteve, ki jih imamo še staviti za dosego popolne meščanske pravice moškega proletariata.

Naloga socialističnega ženskega gibanja v vseh deželah je, da se udeležujejo žene vseh bojev, ki

jih vodijo socialistične stranke za demokratiziranje volilne pravice, ali tudi z enako energijo delovati, da se zastopa v teh bojih zahtevo splošne ženske volilne pravice resno po njeni načelni važnosti in praktični pomembnosti.

Mednarodni zbor priznava, da ne kaže, za vsako deželo določiti natančni čas, kdaj je začeti s kakšnim volilnopравnim bojem, izjavlja pa, če se vodi boj za volilno pravico, da se ga mora voditi po socialističnih načelih, torej z zahtevo splošne volilne pravice za moške in za ženske.

Socialni pregled.

Privatne železnice.

Konec.

Družbe so vedele, da jim ni treba storiti nič resnega, ker se jim ni bilo treba — bati ničesar. Dokler so stali železničarji v stoterih taborih, so smeli prositi, moči pa niso imeli. Tako je bilo, dokler ni nekoliko zavednih železničarjev ustanovilo organizacije po modernem vzoru delavstva. Starejši sodrugi se še spominjajo, kako težko je bilo to delo. Železniške družbe so takoj planile po koncu, preganjanja »becarjev« so bila na dnevnem redu, cele legije uslužbencev, najboljših tovarišev, se je prestavilo v zapuščene kraje ali pa odslovilo. Najtežji pa je bil boj z nezavednostjo, z nezaupanjem, z indiferentizmom železničarjev samih. Nevtrudljivo in neustrašno delo pa je premagalo vse težave in nasprotni koraki podjetij so le pospešili gibanje. Socialisti, ki je bil premeščen iz velikega mesta v izgubljeno postajo, je zanesel seme na progo, prokletstvo se je izpremenilo v blagoslov.

Tedaj so se podjetja polotila druge taktike. Dala so nekaterim kako malenkost, da bi jih ločili od drugih in tako oslabila celoto. Podpirala so tudi socialistom sovražna društva, vse po načelu: »Deli in vladaj!« Dolgo se jim je ob takih sredstvih dobro godilo. Ali večno ni moglo ostati tako. Grozovito naraščajoča beda je morala prisiliti maso železničarjev, da je jela resneje in resneje misliti na pomoč in končno ji je moral že zdravi razum depovedati, da je vsa njena moč v čim tesneji združitvi.

Seveda je bilo tudi zato treba ogromnega dela. Težko je danes presoditi, koliko truda je veljala agitacija na vseh koncih in krajih. Ali trmoglavost podjetij jo je podpirala. Niti najsilovitejša sredstva niso mogla ustaviti gibanja; iz razpuščene organizacije je vstala nova, močnejša in danes šteje strokovno društvo železničarjev daleč nad 50.000 udov.

Ako bi bile družbe vpoštevale ta nujna dejstva, bi si bile lahko prihranile nekoliko britkih izkušenj, uslužbencem pa mnogo trpljenja. A bile so slepe; avtokratično so zahtevale od železničarjev slepo, suženjsko pokorščino, od države so pa terjale, da jim uklene uslužbenec s turskimi zakoni. Tako je morala kupa prekipeti. Leta 1904. je draginja skoraj nenaravno pritisnila. Gospodarsko življenje je postalo neznošno. Organizacija je storila, kar je le mogla, da bi izlepa dosegla vsaj nekaj izboljšanja za železničarje. Njeno delo so ovirala nekatera društva, ki so si hotela z neuspešnimi, a demagoškimi sredstvi pridobiti popularnost. Celo leto se je vršil boj, zdaj v milejših, zdaj v robatejših oblikah. Koncem leta 1905. se je pa pretrgala nit potrpežljivosti; elementarno je izbruhnila pasivna rezistenca in kmalu so bile družbe v največji zadregi. Ko so morale priznati svojo stisko, so se končno odločile za nekatere koncesije in boj se je ustavil.

Velik del teh koncesij je pa obsegal obljube. Železničarji so se zanašali na lojalnost podjetij. Priznali so, da ni mogoče rešiti vseh vprašanj čez noč, dali so hoteli družbam priložnost, da se pripravijo, da računajo, da uredijo svoje lastne razmere. Z obljubami so se vrnili na delo.

To je bilo koncem 1905. in začetkom 1906. leta. In sedaj se približuje poletje 1907. koncu. Najštevilnejše obljube so pa še vedno — obljube.

Zato ni čudno, da je zaupanje železničarjev izginilo in da verujejo le še sami sebi in svoji moči, ki je izražena v organizaciji. Tudi največji optimisti morajo po dosedanjih izkušnjah pustiti nado, da bi družbe storile iz lastnega nagiba svojo dolžnost in sodeč po njih trmoglavosti na eni, po obupnem položaju železničarjev in njih bojevitosti na drugi strani, se pripravljajo v Avstriji veliki dogodki. Bržkone doživimo boj, kakršnega še ni bilo v tej državi, pa morda tudi drugod še ne. Kajti če pride sedaj do gospodarskega boja na železnicah, je izključeno, da bi se smatralo še kakšne obljube za zadostne koncesije.

Organizacija se je odločno razvila; čas pa mora porabiti, da zamaši luknje, ki so morda še tualitani; za železničarje, ki se niso organizirali, je pa zadnji čas, da tudi store svojo dolžnost in pristopijo organizaciji. Kajti zdi se nam, da se oni, ki nosijo leta in leta vse žrtve, ne bodo marali bojevati za mlačneže, ki poznajo organizacijo samo v onem hipu, ko je mogoče kaj dobiti. Kdor hoče uživati sadove, mora tudi pomagati, da se jih pridobi.

Iz stranke.

Konferenca v Trstu. Na vabilo tržaškega političnega odbora je bila v nedeljo, 25. t. m. v veliki dvorani »Delavskega Doma« konferenca primorskih organizacij jugoslovanske socialno-demokratske stranke, katere so se udeležili mnogoštevilni delegatje iz Trsta, z Goriskega in iz Istre. Izvrševalni odbor stranke je zastopal sodrug E. Kristan. Za predsednika konference je bil izvoljen sodrug J. Kopač, za zapisničarja sodrug Černigoj. Na dnevnem redu je bilo: 1. Poročilo političnega odbora. 2. Volilna pravica za deželne zbore. 3. Časopisje. Poročilo, katero je podal sodrug Regent, se je vzelo soglasno na znanje. O drugi točki je referiral sodrug Miloš, ki je opisal deželnozbornske razmere na Primorskem ter utemeljil zahtevo po volilni reformi na podlagi splošne in enake volilne pravice za tržaški, goriski in istrski deželni zbor. Poročal je o nazorih, ki so jih doslej razvijali razni italijanski sodrugi v »Lavoratoru«, o ideji »narodnega katastra« in o stališču, ki ga je zavzel politični odbor ter je končno predložil primerno resolucijo. O tem predmetu se je razvila živahna debata, ki je trajala do opoldne. Največjo diskusijo je izzvalo vprašanje, ali bi bilo priporočati, oziroma zahtevati narodno katastriranje za istrski in goriski deželni zbor, ali ne. Nekateri sodrugi so menili, da bi to vsaj oblažilo narodni boj v teh dveh deželah; drugi so pa pojasnjevali, da nimamo s socialističnega stališča nobenega povoda, ogrevati se za tak zistem, kaj pa še bojevati se zanj. Socialna demokracija zahteva narodno avtonomijo v celi državi, ne pa takega ločevanja narodnosti v malih okvirih, kakor so dežele, s čemur bi se končno rešitev narodnega vprašanja le zavleklo, obenem pa manjšine v mnogih deželah prepuščilo nadaljnemu zatiranju. Narodni kataster v tako ozkih mejah ne daje nobenega jamstva, da bi vsak narod pridobil vse svoje člane, ker je gospodarska moč delodajalcev nad delavci prevelika. Zlasti v Istri bi bil tak kataster slovanskemu prebivalstvu brezdvomno škodljiv. Kapital je v tej deželi večinoma v italijanskih, deloma tudi v državnih rokah. V neštetihih slučajih bi gospodarski pritisk prisilil slovanske delavce, vpisati se v italijanski ali celo v nemški kataster, ako ne bi hoteli izgubiti svojega zaslužka. Jasno se kaže v Istri tudi germanizatorično delo, katero vlada podpira. Zanesel bi se točje v Istro še nacionalni boj nemške barve. Vpoštevati je, da so v Istri in Goriskem Jugoslovani v večini, v Trstu pa v manjšini. Bilo bi nesmiselno, favorizirati v teh dveh deželah italijansko buržoazijo, v Trstu pa ne dati Slovencem enakih pravic, kakor Italijanom v Istri in na Goriskem. A naravno je, da bi italijansko kapitalistično meščanstvo vzelo dobiček v omenjenih dveh deželah, če se ji ga prinese takorekoč na krožniku, nihče pa ne bi mogel prisiliti italijanske večine v tržaškem deželnem zboru, da bi darovala Slovencem enak dar. Če se hoče rešiti narodno vprašanje, mora vsaka narodnost vedeti, ne le kje ima večino, ampak tudi kje je v manjšini, ne le kje lahko kaj pridobi, temveč tudi kje ji zuga izguba. Reševati se ga torej ne sme za narodne odlomke, temveč za celotne narode. Deželnih zborov socialna demokracija sploh ne more smatrati za parlamente, ki bi služili narodom; stoječa na stališču narodne avtonomije mora zahtevati, da dobi vsak narod svoj narodni zbor, ki je merodajen za vse člane dotičnega naroda. Konferenca je, kakor omenjeno po temeljiti debati, vsvojila ta nazor ter sprejela resolucijo, ki zahteva za vse tri primorske deželne zbore splošno, enako, tajno in direktno volilno pravico s proporcionalnim zistemom.

Popoldne je konferenca razpravljala o časopisju. Tudi o tej točki se je vnela daljša debata. Sprejeta je bila soglasno resolucija, ki poziva vse organizacije in sodruge, naj store vse, da se zagotovi s prvi oktobrom trikratno izdajanje »Rdečega Prapora« na teden; v tem pa naj se sporazume politični odbor z izvrševalnim odborom glede ustanovitve tržaškega lokalnega lista, ki naj služi posebnim tržaškim potrebam. Po rešitvi nekaterih

slučajnosti je predsednik sodrug Kopač zaključil konferenco.

Dopisi.

Gorica. V bratski slogi sta se zakadili »Soča« in »Gorica«, sicer sovražni sestrici, kakor besni v veselico, ki jo je priredila naša krajevna organizacija v Vrtojbi dne 4. avgusta. Zelo sta bili razburjeni, ali svetujemo jima, naj se potolažite; naših rdečih zastav se bosta že privadili, saj so se jih tudi drugi. Čemu se jeziti? Ali mislijo naši liberalni in klerikalni narodnjaki, da ne bi bilo socialistov, če ne bi vihrala rdeča zastava? Pa — italijanski godci so igrali in pelo se je celo »Rdeči Prapor«. V taki nevarnosti še niso bili goriski narodnjaki in njih bratci klerikalci! Toda, gospodje, kake pesmi pojo včas vaši pristaši po goriskih krčmah? Kakšne godbe igrajo vam? ... Edina slovenska godba je v Prvačini in ta ne bi smela igrati na socialistični veselici, ker je popolnoma v klerikalnih rokah. Kadar imajo naprednjaki v Gorici veselico, vzamejo vojaško godbo; tako bogate pa naše organizacije niso in če bi bile, bi rabile denar za važnejše namene. Gostilničar v Vrtojbi tudi ni pometal gostov iz lokala, kakor jih tudi v Gorici ne pomeče noben gostilničar, pa če pojo prav »italijansko himno« ... V Solkanu so naši sodrugi nasadili rdečo zastavo vrh oreha; takoj se je zbral trop nespametnih ljudi, ki so zahtevali, naj policija odstrani zastavo. Klicati policijo, to je namreč liberalno. Ali ni bilo onega, ki bi bil šel na drevo in zastava je ostala gor. Mi pa svetujemo naprednjaško-klerikalni družbi, naj si potolaži živce. Naša zastava je prav tako simbol, kakor katerakoli trobojnica. Razobesiti jo, se pravi, pokazati socialistične nazore. In kakor mi ne bomo narodnjakom, da kažejo svoje navdušenje, tudi ne bomo trpeli, da bi nam kdo branil, kazati svojo prepričanje. Če mislijo, da ni tako, se bodo pa opekli.

Iz Pulja. Dne 23. avgusta se je vršil v Arco Romano lep shod hrvatskega in slovenskega delavstva, na katerem se je sklenilo ustanoviti »Delavsko izobraževalno, podporno in pravovarstveno društvo v Pulju«. Poročal je sodrug A. Kristan iz Idrije. V svojem poročilu je razložil navzočim pravi pomen organizacije ter namen nameravane ustanovitve. Govorila sta še sodr. Haramina in Petejan. Dne 1. septembra bo zopet javen shod v Arco Romano.

Strokovni pregled.

Strokovna konferenca za Kranjsko dne 1. sept. ob 9. uri dopoldne se vrši v hotelu »Ilirija«. Vsako društvo ali podružnica na Kranjskem ima pravico poslati nanjo po dva zastopnika. Gosti naj se zglašijo pri sklicatelstvu.

Ljubljana. Lesnim delavcem ljubljanskim naznanja odbor »Skupine zveze lesnih delavcev avstrijskih« v Ljubljani, da sklicuje v soboto, dne 31. avgusta 1907 polletni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Dopolnilne volitve v odbor. 3. Poročilo o zadnji stavki, o lokalnem dispozičjskem skladu in o solidarnostnem skladu. 4. Raznoterosti. Prostor zborovanju je salon gostilne pri »Levu« na Marije Terezije cesti. Začetek ob 6. uri zvečer.

Mizarji, pozor! Mizarška organizacija v Spljetu v Dalmaciji, ki je v zadnjem boju dosegla devetinspolnurni delavnik za ondotne mizarje ni mogla doslej mirnim potom doseči, da bi tudi »Hrvatska radnička zadruga«, ki je kapitalistično podjetje pod delavskim imenom, znižala deseturni delavnik. Vsled tega bode boj v tej delavnici neizogiben. Omenjena zadruga išče delavcev po Slovenskem in po Češkem. Opozorjamo torej mizarje, naj se ne dajo premotiti, pa naj ne sprejemajo dela v Spljetu, dokler ni ta boj končan.

Železničarska konferenca za južne pokrajine bode v nedeljo, 1. septembra t. l. v Mariboru.

Domače stvari.

Hribarjevo politiko pere »Slovenski Narod« z vsemi sredstvi sofistike, ali tako nesrečno, kakor da bi nalašč hotel pokazati, kako je slaven predsednik zapeljal liberalni voz. »Slovenec« je klical poslanca Mandića za pričo, da je Hribar zatajil liberalni program, češ, da so klerikalci v jugoslovanskem klubu Hribarja tako priklenili, da ne more storiti ničesar proti »krščanskim načelom«. »Narod« je vzrojl, da to ni res, dr. Mandić je pa objavil v »Edinosti« članek, da ni rabil tistih besed, ki mu jih podtika »Slovenec«. Kdor hoče biti s tem zadovoljen, je lahko. Nam se pa zdi, da ni važno, s katerimi besedami je Mandić kaj povedal, ampak kaj da je povedal. V tem oziru je pa stvar popolnoma jasna. Mandić namreč pravi, da ni bilo treba Hribarja nič priklepiti, ker je dal sam garancije, da ne stori ničesar zoper »krščansko« stališče jugoslovanskega kluba. Kaj pomeni »krščansko« stališče v politiki, vé pa vendar vsak otrok. Hribar je podpisal, da ne bo motil klerikalne politike svojega kluba, to se pravi: Obesil je liberalni program na klin. Tega ne izbriše »Slovenski Narod« z nobenimi citati. Radovedni smo le, kje izven Dunaja bo imel

Hribar »nujno« opraviti, kadar bode v državnem zboru kakšno vprašanje na dnevnem redu, ki se dotika klerikalizma. Tako previden je Hribar že, da ne pojde v levjo jamo.

Južni kolodvor v Ljubljani in njega načelnik. Neljuba naloga nam sili danes pero v roko in akoravno ni naša navada, se pečati z osebami, ker nam primanjkuje za stvarno kritiko prostora, narediti moramo danes izjemo in javnosti pokazati, da uprava južne železnice, katere uslužbenci stoje neposredno pred bojem, nima v tem kritičnem času važnejšega posla, kakor svoje uslužbence provocirati. Družega si pač ne more misliti človek, ki opazuje »delovanje« ljubljanskega postajenačelnika, zadostno znanega Gutmanna. Železna roka Gutmannova, ki je celih 39 let kruto tiščala južne železničarje, ki so bili toliko »srečni«, imenovati ga svojim predpostavljanim, oslabeled je v teku zadnjih par mesecev toliko, da presega danes organizacija južnih železničarjev samo v Ljubljani število 600 članov. Da to gospodu šefu ne ugaja, mu kaj radi verujemo; le hvala razmeram, da nam danes ni več računati z njegovim mnenjem, pač pa bode njemu treba svojo policijsko frizuro nekoliko modernizirati, če bode hotel kot aktiven uradnik praznovati svojo štiridesetletnico. Mož, ki je do skrajnosti, — no rečimo nervozen — sicer že dolgo ne sodi več na mesto, na katerem sedi danes. Zadnja bolezen in pa razmere na južnem kolodvoru, ki jih je po svojem povratku našel, pa so ga spravile končno ob zadnjo merico razsodnosti in sedaj se vede kakor znani »Hänge-Peters«, meneč, da so ljudje še tako neumni in strahopetni, kakor njega dni, ko so gosp. Gutmanna oboževali liki malika. Pokazali so mu že najbolj zaslužnjeni delavci, da je njegova mogočnost prekoračila vrhunec in veter, ki ga je celo vrsto let sejal, dozorel je srečno v vihar, ki odpiha v prvi vrsti njega za vedno tja, kamor spada. Gospodu Gutmannu torej ne ugaja, da so se njegovi ljudje spametovali, spoznavši, da je le v organizaciji prostor zanje, če se hočejo ubraniti brezpogojnemu poginu. Kakor starokopitnež, ki je celo svoje življenje ni poznal druge družbe, kakor toli mu priljubljeno policijo, misli, da se še danes lahko z njo vlada, kakor v srečnih letih okoli 1848. O napredku sveta nima niti pojma, kajti drugače bi si vendar ne domišljal, da se mogočno delavsko gibanje, ki ravno sedaj zmagonosno vzdiguje svojo glavo posebno na južni železnici, da morda zatreti s takimi čini, kakor jih on ravno sedaj izvršuje. Da temu ni tako, pokazala mu bode bližnja prihodnost, morda že prihodnji dnevi. Pa vsa »masreglovanja«, ki jih je »blagi« gospod, posebno med skladišnimi delavci povzročil, spravila nas ne bi iz ravnotežja, ker vemo, da se bliža plačilni dan hitrih korakov. Zadnji »Husarenstückchen« pa, ki ga je gosp. Gutmann v nerazrušljivi zvezi z njemu vrednim Faskarjem napravil, pa je spravi tudi našo sicer mrzlo kri v hitrejši tok in resno mu povemo to **zadnjič**: Do tód pa niti koraka naprej! Gosp. Gutmann, vprašamo Vas tu javnim potom, kaj je pregrešil skladišni delavec sodrug Virant, katerega ste po njegovi izpovedbi, brez vsacega vzroka oddali stražniku, da ga aretira? Ali ste sploh še zmožen pripoznati, da ste s tem korakom prelomili svojo službeno prisego in prekoračili svoj službeni delokrog? Naravnost odrekamo Vam vsako odgovornost za Vaše postopanje, ker ste v zadnjem času s svojimi »delovanjem« pokazali, da ste bolni in za odgovornost Vaše službe nezmožni. Občinstvu podamo prilike, da se temeljito informira o razmerah na južni železnici, ki so vse prej kakor človeške. Uslužbenci kot taki so dosedaj trpeli in molčali, pa tudi potrpljenje ima konec in če uplava južne železnice nima druge želje, kaj lahko doživi, da se neizogibni boj prične v prvi vrsti med Slovenci v kraljestvu Gutmannovem. S tem gospodom v »zasluženi« pokoj! Rdeča straža.

Za tržaško »narodno socialno« organizacijo se silno ogreva poleg »Edinosti« tudi »Sl. Nar.« Predzadnji ponedeljek je objavil nekoliko metrov dolg dopis o njej kar mesto uvodnika. Med »Narodom« in »Edinostjo« so izza zadnjih državnozbornskih volitvah zelo prijateljski stiki, kar pa ne pomeni, da bi se bili tržaški narodnjaki prilagodili liberalnim načelom in se postavili po robu klerikalizmu, temveč v »Narodu« samem je zmagala tržaška slogaska struja, odkar je Ivan Hribar spiritus rektor liberalnega glasila; od tega časa objavlja »Edinost« v Ljubljani spisane reklame za liberalna podjetja, »Narod« pa sprejema brez kritike hvalospeve tržaške politike. Ni nam znano, če vedo gospodje v Knafovih ulicah, da pospešujejo s tem samo klerikalizem v Trstu, kateri iz »Edinosti« in ondotne »Narodne stranke« ni izginil in nikoli ne izgine; ali da to delajo — hoté ali nehoté — je gotova stvar. Tudi takozvana narodna organizacija v Trstu nima drugega namena, kakor rešiti narodnjaki klerikalizem pred narasčajočo močjo protiklerikalne socialne demokracije. »Slovenec« je sicer sprt z »Edinostjo«; vendar je napram novi organizaciji samo indiferenten, gotovo bi jo pa po svoji navadi strastno napadal, ako ne bi vedel, da ima klerikalizem v njej varno zavetišče. Tako se pripravljajo povsod pod Hribar-Rybačevimi avspicijama bodoča »slovenska« politika na podlagi liberalno-klerikalne sloge. Socialni demokratje so s tem razvojem lahko povsem zadovoljni; vrši se, kar

so sami napovedovali. Kar se pa tiče tržške «narodne organizacije», nam ta reč res ne jemlje spanja. Amerikanska reklama, ki jo delajo zanj, je najboljši dokaz, da je to strah, ki je znotraj voltel, zunaj ga pa nič ni. Ne pride nam na misel, da bi polemizirali z dolgovestnimi članki, ki jih objavljata oba lista dannadan; povedati pa moramo pravočasno, da je narodnjaška separacija slovenskih delavcev od drugojezičnih, ako bi se posrečila, pravi zločin. Kar pisari tržška senilna tetka o «breznarodnosti» slovenskih socialnih demokratov, je presmesno. Saj vidimo dannadan, da imenujejo vse nacionalistične stranke socialno demokracijo svoje narodnosti breznarodno, narobe pa vse druge socialiste «šoviniste». Tako n. pr. ni za nemške nacionalce sedaj večjih šovinistov na svetu od čeških socialnih demokratov, katerim pa zopet češki radikali prikazujejo nemške socialiste za prave slovanožrce. Tega zistema se drže seveda tudi slovenski šoveni, zlasti «Edinost», ki še nikoli ni imela lastnih idej; vendar pa to ne ženira Hribarja, da gre k nemškim socialistom, če potrebuje podpise in podporo za slovensko vseučilišče. To je prvo, kar vedo zavedni delavci; drugo, kar pa tudi vedo, je to, da izgube vso bojovno moč v hipu, ko bi se ločili od svojih tovarišev drugih narodnosti, s katerimi skupaj delajo in trpe. Radi bi vedeli, kako naj bi se bojevali delavci recimo v arsepalu, ali uslužbenci na železnici i. t. d., ki imajo skupne gospodarje, ako bi ostala med njimi nacionalna stena! O modrosti tržških narodnjakov glede historičnega materializma, glede Bernsteinovih idej i. t. d., pa kar molčimo; polemizirati v takih rečeh z abecedarji bi bilo smešno in neumno.

O ljubljanski cestni železnici pisati, je kakor metati bob v steno. Skandalozne razmere so tam tako utrjene, kakor da bi bila večna škoda, če bi izginile. A vendar bodo morale izginiti; napravilo se je že drugod remediuro, pa se je bo tudi tukaj. Kakor smo že omenili, je ena največjih napak ta, da med nadzorovalnim osebjem ni tiste nepristranosti, ki bi brezpogojno morala biti povsod, kjer so predpostavljene in podrejeni. Izmed vzrokov, ki povzročajo to, je gotovo eden najvažnejših, da tudi to osebje nima takega zasluga, ki bi bil v sedanjih dragih časih potreben. To navaja posameznike, da si skušajo pomagati pri podrejenem osebju. «Kdor maže, la vozi...», ta pregovor velja, sodeč po vsem, tudi pri cestni železnici. Ilustracijo za to je podal proces, ki se je vršil pred kratkim. Neki sprevodnik je obdolžil preglednika, da se je zabaval s podrejenim mu uslužbencem na račun zadnjega. Prometno vodstvo je smatralo to obdolžitev za žaljivo in je naložilo pregledniku, da toži. To se je zgodilo in preglednik ter njegov odvetnik dr. Hribar sta napela vse strune, da bi bil sprevodnik obsojen. Ta je pa navedel priče, obravnavo se je odložilo, pri drugi obravnavi je pa tožitelj po izpovedbi prič umaknil tožbo... Ta slučaj je vsekakor značilen. Po našem mnenju sicer ni nič slabega, če se družijo predpostavljene izven službe z uslužbenci nižjega reda. Ali drugačna je stvar, če se je na ta način treba prikupiti predpostavljenemu. Sicer se je strogoš napram uslužbencem pri cestni železnici prav velika, med tem ko višji funkcionarji sami napram sebi nikakor niso tako strogi. Tako n. pr. mora napraviti slab utisk, če stopi preglednik tako vinjen na voz (n. pr. dne 10. t. m. zvečer na Cesarja Jožefa trgu), da se opoteka, se zalepi v voznika tako, da ga pritise na kontrolo, se guga skozi voz, da se gostje spogledujejo i. t. d. Kako naj osebje sploh ohrani red, če ni pri blagajni nobenega revizorja, kakor dne 11. t. m.? Ali pa, če ni jutraj nikogar v pisarni, kakor dne 25. t. m., tako da se odpelje kar pet voz s starimi listki? Končno bi bil vendar že čas, da bi se naredilo takim razmeram kraj in če se to ne zgodi kmalu, utegne zapeti vendar drugačna pesem. Doslej svarimo; ne bi radi, da bi bilo treba drugih not.

Čudež se je zgodil na Brezjah — to bi «Slovenec» rad na vso moč sugeriral ljudstvu. Neko dekle, ki je dolgo bolehalo, je prišlo tja in med mašo je toliko okrevalo, da je brez bergelj lahko sedlo na voz. Nobenemu zdravniku ne pride na misel, čuditi se nad slučajem, ki se je že šestokrat ponovil brez maše in brez romanja in kdor pozna zamotanost takozvane histerije s svojimi neštevilnimi oblikami, vé, da so taka hipna ozdravljenja čisto naravna reč. Ali klerikali se nikoli niso izpustili takega slučaja, da ne bi ga bili porabili v svoje namene. Seveda so postali nekoliko previdni. Navadili so se, opisavati take dogodke, kakor da bi jih vodila zgolj želja za čisto resnico. Celo skeptične se kažejo v začetku. Potem pa prihajajo polagoma z «zgodovino bolezni», z navajanjem detajlov i. t. d. in konec je ta: «Glejte, zdravniki niso mogli pomagati, mati božja je pa pomagala.» Tudi «Slovenec» objavlja v dolgem članku, nekaj kar naj bi bila «zgodovina bolezni». Le da te «zgodovine» ni napisal noben zdravnik, ampak narekovala jo je — bolnica sama. Pa že v njenem pripovedovanju se kažejo vsa znamenja histerije; dočim so pa taki bolniki za znanost kaj nezanesljive priče, je na drugi strani vsak čudež ovržen, čim se izpozna, kakšne vrste je bila bolezen. «Slovenec» nasteva razne momente, ki naj bi združeni napravili sliko «čudeža»; list sam sicer ne rabi besede «čudež», ampak sugerira čitateljem, naj bi sami prisli na to raisel. Ali če

se hoče iz posameznih momentov sestavljati sliko, tedaj je treba vzeti vse momente. «Čudež» se pa zelo reducira, če se pové, da so izginili samo posamezni simptomi bolezni, ne pa bolezen sploh. Razlaga je pa zelo enostavna: Z autosugestijo (s tem, da človek sam sebi nekaj dopove), se lahko doseže marsikaj, vsega pa ne. Koliko zaleže vera v kakšno sredstvo, vedo dobro zdravniki, ki so že marsikateremu bolniku zapisali — čisto vodo, pa je pomagala... Proti poskusom, vstopi ljudstvu vero v take čudeže v glavo, se mora že iz splošnih zdravstvenih razlogov protestirati. Ne le, da si marsikateri bolnik s tako vero škoduje, ker ne poišče pravočasno zdravniške pomoči, so taka romanja splošno nevarna, ker se razne kali bolezni najboljše razširijo in raznesejo, če se zbera velike množice na tesnem prostoru, ki se morda okužene razidejo na vse strani. Koliko so že zanesli kuge mohamedanski romarji v zdrave kraje! In bacili ne vprašajo, ali so telesa, v katere se naselijo, mohamedanska ali katoliška! Ne mistificizem, ampak jasnost je treba razširjati. Če ne odpravijo tifusa iz Ljubljane in Postojne zdravniki, ga tudi duhovniki ne bodo.

Zadnji izkaz daril za stavkujoče mizarje v Ljubljani. Sodarji tvrde Buggenig 7 K, delavci Auerjeve pivovarne 13 K 10 vin., organizirani sodrugi na Jesenicah 31 K 50 v., sodrug Warl nabral 20 K, gospa Kos, gostilničarka pri Levu 15 K, natak g. Kende izročil pive v Lattermannovem drevo-redu za 20 K, tiskarji 10 K 30 vin., železničarji južne železnice 31 K 6 vin., neimenovan 2 K, skupaj 149 K 96 vin. Zadnji izkaz je znašal 331 K 66 vin., skupaj 481 K 62 vin.

Kuhano vodo piti v poletnem času priporočajo zdravniki in to posebno pri epidemijah za odvrnitev nalezljivosti; vendar kuhana voda sama na sebi ne zadostuje našemu okusu in zatoraj zahteva pridatka, kateri naredi nje okus prijetnejši.

Zato je posebno sposoben «Francov Enrilo», kavni pridatek in namestek, katerega zvrotek shladen z ali brez sladkorja tvori okusno, izborno sredstvo za ugaševanje žeje.

Vsled svojih žejo ugašujočih lastnosti ni potreba tega mnogo piti; že po 1 kozarcu izgine žeja za več ur, pri tem je uživanje te pijače vseskozi zdravju koristno, kuhana voda v zvezi s prijetno grenkim okusom tega naravnega izdelka želodcu prikladna.

To sredstvo za ugaševanje žeje zamore si vsled njegove nizke cene nabaviti vsaka tudi najubožnejša družina, kajti en mali zavojček za poskus, kateri zadostuje za 8 litrov zvroteka, velja samo 12 vi-narjev.

3-3

Izjava.

Podpisani pripoznam, da sem v svoji razburjenosti žalil gospoda Franca Vozelja ter se mu tem potom zahvalim za odstop nadaljnjega postopanja.

V Trbovljah, dne 25. avgusta 1907.

M. Razboršek.

Za tiskovni sklad so darovali: Ivan Ha upt man nabral v Trbovljah za tiskovni sklad 2 K 62 vin.

Podpisani kličem vsem gg. gostom, odjemalcem, prijateljem in znanecem, od katerih se pri svojem odhodu iz Trboveljn sem osebno poslovil, srčno hvalo in srčen pozdrav od obitelji

Klemenčič.

Vsaka ponaredba in ponatis je kaznjivo.

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 52-28

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-50. Razposilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar.

Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pism zastoj in franko.

Kdor si hoče napraviti dobro domačo pijačo ali podaljšati svojo zalogo, naj se obrne zaupno na

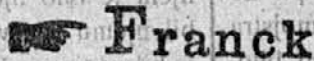
tvrdko

C. F. SCHUBERT, Gradec

Murplatz 10.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri trgovcu kar na kratko Zavitek ali Zabojček «Cikorijs», temveč določeno Znamko:

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in podpis, kajti našo zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja.

Razpis zdravniške službe.

Pri podpisani blagajni se odda

zdravniška služba

katero je nastopiti z dnem 1. oktobra 1. 1907.

S to službo je spojena letna plača 1800 K in za obiske bolnikov izven teritorija ljubljanskega mesta po 40 vin. oddalnine od vsakega kilometra ter prosta vožnja. Natančnejše pogoje je izvedeti v blagajniški pisarni ob navadnih uradnih urah. Prosilci za to službo naj vložijo svojo zadostno dokumentirano prošnjo najdalje

do 15. septembra t. l.

pri podpisani blagajni.

V LJUBLJANI, dne 28. avgusta 1907.

Okrajna bolniška blagajna.

Nacelnik: FRAN BARTL.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Telefon št. 187.

26-11

Listek.

Hans Kirchsteiger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan.
Dalje.

Le poglej ga. Ali ga še ne poznaš? Moram ti torej pomagati. Ali se ne spominjaš več, da si sedel pred mnogimi leti, ko si bil še ubog pomočnik, daleč od tod v gostilni, pa je plačal kaplan za te vrček piva? Kajveda, sedaj se spominjaš. Kako lepo je znal oni kaplan govoriti o hribih! Prišel si takrat iz protestantske Nemčije, kjer nimate tako lepih gora. Ali še veš, kako so se ti dvigale prsi, ko je opisoval gorska svetišča? Kako si tedaj romal tja med planine in si na najvišjem vrhu molil Boga mnogo lepše nego v cerkvi?.. Glej, kaplan, ki te je tako lepo učil čitati v knjigi prirode, sedi pred teboj. Kaj mi ne verjameš? Meniš, da je postopač, tvoj kaplan pa da mora biti že davno župnik in škof? Če mi nočeš verjeti, pa ga vprašaj sam."

In priprosti čevljar ga je res vprašal, a šele, ko je solnce samo zbudilo okrepljenega moža.

Jasen je bil župnikov pogled, ko je videl, da se upira prijazno nanj dvoje zvestih, modrih oči. To niso bile oči njegovega škofa, ne gospoda prelata; bile so oči dobrega človeka.

Zato sta bila tudi oba moža kmalu skupaj v čevljarški delavnici in vsaki je imel pred seboj velik lonec kave. Drugič ga je mojstrinja že napolnila župniku in trije veliki kosi kruha so našli svoj pot skozi gladna usta.

Čudno — kako domačega se je počutil med temi tujimi ljudmi! Taka sreča! Snoči je zopet našel svojega Boga in že jutraj najde zopet dobrega človeka. Kar je zaman iskal v bogatem samostanu, je našel v čevljarški delavnici.

Pa kaj je znal čevljar pripovedovati! Začenši od časov svojega potovanja pa do dneva, ko je našel v hčerki svojega mojstra zvesto, ljubo ženo. Seveda lahko ni bilo, ker je protestant in ni maral zapustiti svoje vere. Vzajemna ljubezen je pa končno le zmagala, čeravno je izgubil bogata naročila samostana.

Dobro je bilo za župnika, da je čevljar neprenehoma sam govoril. Kajti malo da se ni v skoraj celoletnem jetnišču odvadil gogoriti; plaho so mu prihajale besede iz ust, kakor da bi se bal lastnega glasu.

Tem zgovornejši pa so bile njegove oči. Veselile so se nad srečnim družbinskim življenjem usmiljenega dobrotnika in nehoti je pomislil: Ako bi bil tudi gospod prelat tako srečen družbinski oče, me ne bi bil mogel tako neusmiljeno zavreči. Takoj se je razjezil nad neumno mislijo, ki se pa ni dala pregnati, temveč je dalje predla in z nežnimi nitkami je potegnila škofo in župnike v svojo mrežo ter je iznova začela: Ako bi duhovniki poznali tako srečno druž-

binsko življenje, bi imeli mogoče več usmiljenja in ljubezni za druge ljudi. Nit je pa prerezana: Duhovniki niso zaradi ljudi na svetu, kakor je nekdanj menil idealist; samo služabniki cerkve so in samo v tej službi imajo dovajati cerkvi ljudi.

V tem je pripovedoval zgovorni čevljar dalje, dočim je grizel župnik četrti kos kruha. Mojstrinja je bila odšla, da je oblekla otroke in jih pripravila za šolsko mašo. Čevljar je pripovedoval o dobri duši patra Otona v samostanu, ki ga je bil s svojim lepim primerom ljubezni in milobe izpreobrnil na katoliško vero. Že prihodnjo nedeljo naj bi izpoznal v samostanski cerkvi katoliško veroizpovedanje. To bi bilo veselje za njegovo dobro ženo. Toda sedaj je zopet konec s pokatoličenjem. Sedaj ne more več storiti tega, temveč žena sprejme njegovo vero, ker sta slučajno čitala v nekem katoliškem časopisu, da katoličanstvo ne obsega prave vere Jezusa Kristusa.

Sedaj je izpregovoril tudi župnik, rekoč, da je nemogoče, da bi bilo kaj takega v katoliškem časopisu. Mojster da je moral pač kaj napačno razumeti, kajti za pristnost in resničnost katoliške cerkve jamči s svojo glavo.

Resnega obraza je poiskal protestantovski čevljar med svojimi knjigami časopis. Slučajno mu je bil prišel list v gostilni v roke. Ko ga je čital, mu je prišel pot na čelo, roki sta se mu začeli tresti, črke so mu plesale pred očmi. Čital je še enkrat, pa tretjič; svinčena teža mu je legla na prsi. Mislil je, da je našel v katoliški cerkvi pravo pot v nebesa, časopis pa mu je upolno vero neusmiljeno razdrl, prav sedaj, ko naj bi že v treh dneh postal srečen član te cerkve. Vzel je časopis domov za svojo ženo in sedaj je izročil župniku list. Bil je „Katoliški glasnik“. Brez zanimanja je začel župnik čitati; ali naenkrat so se mu povečale oči, tudi njemu so se začele tresti roke in moral je položiti list na mizo. V njem je bilo njegovo ime. Ves uvodnik je bil njemu posvečen; z vznešenim jezikom je bila opisana žalostno vzvišena ceremonija, ki jo je bil škof tako usmiljeno izvršil nad nevrednim župnikom. Potem je prišla priliznjena hvala, namenjena škofu, ki ga je razsvetlil sveti duh, s kletvijo nad nezvestim duhovnikom je pa zaključil članek.

Tako je bila torej raztrobljena njegova sramota po svetu; to bodo čitali po vseh župnijah, v katerih je goreče deloval in z ljubeznijo služil cerkvi; v enem dnevu poruši ta časopis vse, kar je sezidal v dolgih letih truda in odrekovanja z neznanskim delom. To bodo čitali vsi, ki so verjeli nanj z zaupanjem. Kot slab duhovnik, kot lažnjivec in goljuf jim bode pred očmi in vse, kar je kdaj učil in pridigal, bode za tisoče dobrih kristjanov prazna slama. To boli še tisočkrat bolj, kakor sirganje prstov; to se zadira naravnost v srce. Bolj boli to, kakor jetništvo in glad in mraz.

Delo vsega njegovega življenja je uničeno.

Ta članek v katoliškem listu bode čitala njegova sestra; čitali ga bodo vsi sorodniki. Njegova sramota pade na celo družino. Kako naj bi stopil, obložen s tako sramoto, še prednje?

List njegove cerkve, glavno glasilo njegovega škofa, je raztrobilo njegovo sramoto po svetu, on pa se ne sme braniti z nobeno besedico, kajti sveti spovedni pečat mu nalaga večni molk.

Še bridkejša pa je bila njegova bolečina, ker je izpoznal v slogu pero najmarljivejšega sotrudnika „Katoliškega glasnika“, gospoda Grosa.

Uničevalec njegove sreče, njegove časti, njegovega življenja, ga imenuje judeža svete cerkve...

Dalje prihi.

POZORI!

POZORI!

Za K 2'50

dobi vsak krasno remontoir pežno uro, „Gloria“ srebro, sistem Roskopf patent, anker kolesje, 30 ur iduća za kar se 2 leti jamči, z

lepo pozlačeno, Pancer verižico, samo za K 2'50 3 komadi z verižicami K 7.— Razpošilja po povzetju tovar. zaloga švicarskih ur 24-12

S. Urbach, Krakov, št. 69.

KAVARNA

„Unione“
preje „Tedesco“ v Trstu

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

AUSTRO-AMERICANA

Polniki v Ameriko
Materi katijo dobro, po ceni in
raznoljubno potovati naj se obrnejo
na **Simona Kmetek**
v Ljubljani Koroševska ulica 26.
Kuhinjska Pajzavica doje se brezplačno.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Stevilka telefona 210.

Sodrugji, zahtevajte povsod „Rdeči Prapor“!